

Het beste van twee werelden: de doorbraak van hybride velden

In profvoetbalstadions zijn velden met natuurlijk gras de standaard. De even onopvallende als zekere trend hierbij is dat dit feitelijk vrijwel altijd hybride velden zijn. Na de stadions zijn de trainingsvelden van de clubs aan de beurt, ziet Jon Hesen van Tarkett. 'Ook in het amateurvoetbal groeit de interesse. Hybride velden blijken vaak de gunstigste oplossing.'

Auteur: Bart Mullink

Jon Hesen is bij Tarkett verantwoordelijk voor de hybride sportvelden. Bij zijn overstap twee jaar geleden van Hendriks Graszoden naar Tarkett Sports GrassMaster stelde hij al vast dat dit type veld momenteel, wereldwijd, volop in de belangstelling staat. Of zoals hij het formuleert: 'Ik zie een constante, aanhoudende vraag.' Het profvoetbal rekent hij tot zijn vaste klandizie en ook bij gemeenten en amateurclubs ziet hij een, hernieuwde, grote belangstelling. De eerste hybride velden, weet hij, werden ooit in Nederland aangelegd. 'FC Den Bosch was bijvoorbeeld een van de eerste profclubs met zo'n veld. Uiteindelijk is het opgepakt en groot geworden in Engeland en vanuit daar vijftien

à twintig jaar geleden weer terug overgewaaid naar Nederland. En ook naar de rest van de wereld. In Engeland liepen ze destijds voorop met het onderhoud. Ze hadden dat goed in de vingers gekregen, zodat de nadelen uit het verleden verdwenen.'

Onderhoud

In de jaren negentig werden veel hybride velden aangelegd. Het was toen een nieuwe techniek die veelbelovend leek en dat ook wel echt was, maar de onderhoudskennis en -middelen schoten nog tekort. 'De velden werden onvoldoende gereinigd. De vezels, die boven het maaiveld moeten uitsteken, raakten begra-

ACHTERGROND

ven onder zich ophopend organisch materiaal. Hierdoor ontstonden te gladde velden.' Ondertussen weet ook Tarkett Sports GrassMaster daarmee goed raad, legt hij uit. 'Een speciaal ervoor ontwikkelde machine is de Fieldtopmaker. Met de juiste messen erin maak je het veld één keer per jaar mooi schoon. De verticale kunststofvezels, die 18 centimeter diep zijn ingeprikt en iets boven het maaiveld uitsteken, blijven achter. Het kale veld wordt vervolgens opnieuw ingezaaid. Zo houd je de hele levensduur een perfect hybride veld.' De versterking van de grasmatt met verticale vezels zorgt ervoor dat de planten beter bestand zijn tegen het betredingsgeweld. Samen met de toplaag van schoon zand moeten die vezels verder zorgen voor een betere afwatering en beluchting. 'Dat draagt ook bij aan de betere bespeelbaarheid.'

Profclubs

De profclubs gaat het vooral om de positieve invloed op de eigenschappen van het veld. 'Omdat ze voor het thuisvoordeel graag trainen op een veld met dezelfde eigenschappen als het stadionveld, zien we nu ook de vraag groeien naar hybride velden voor de trainingscomplexen. Daar hebben ze dan meteen genoeg aan één hybride veld in plaats van twee natuurgrasvelden. Gemiddeld is een hybride veld geschikt voor acht- tot negenhonderd speeluren per jaar. Dat is ongeveer het dubbele van een veld met alleen natuurlijk gras.' Wat speeluren betreft zit hybride dus tussen

enkel natuurlijk gras en kunstgras in. Op kunstgras kan tot 1200 uur per jaar worden gespeeld. 'Ook veel gemeenten en amateurclubs zijn nu zeer geïnteresseerd in hybride velden. Ze bieden het comfort van natuurlijk gras en zijn bovendien vaak de meest economische keuze. Vooral voor clubs die met alleen natuurgrasvelden aan capaciteit tekortkomen, maar dan ook weer niet zodanig dat die 1200 speeluren van een kunstgrasveld nodig zijn. Dat geldt voor heel veel clubs. Niet zo gauw in de grote steden, maar wel in meer landelijke gebieden.'

Levensduur

Tarkett biedt twee hybride systemen, waarvan GrassMaster het meest gangbare is. Hierbij worden op 2 bij 2 centimeter afstand 'sprietjes', die bestaan uit een bundeltje kunstgrasvezels, in de grond geprikt. Deze gaan tot zo'n 18 à 19 centimeter de grond in en steken er dan nog een stukje bovenuit. Niet te veel: tot onder de hoogte waarop het gras wordt afgemaaid. Als de mat wordt gerenoveerd, blijven de vezels in de grond. Tarkett geeft op dit systeem tien jaar garantie. Maar een levensduur tot meer dan het dubbele hiervan is volgens Hesen een realistische schatting.

Dat maar de helft van de ruimte nodig is in vergelijking met alleen natuurlijk gras, maakt een hybride veld volgens hem ook economisch aantrekkelijk. 'Een hybride veld vergt wel speciaal onderhoud. Per saldo zijn de kosten daarvan vergelijkbaar met die van een veld met

'Met de juiste messen erin maak je met de Fieldtopmaker het veld één keer per jaar mooi schoon. Zo houd je de hele levensduur een perfect hybride veld'

Jon Hesen van Tarkett GrassMaster: 'Bij goed onderhoud heb je de gehele levensduur een perfect veld.'

PlayMaster, lay-and-play.

‘Gemiddeld is een hybride veld geschikt voor acht- tot negenhonderd speeluren per jaar, ongeveer het dubbele van een veld met alleen natuurlijk gras’

enkel natuurgras.’ Als die 1200 speeluren niet nodig zijn, stel hij, wint de hybride oplossing het financieel over de gehele levensduur ook gauw van kunstgras. ‘In aanlegkosten is het verschil minimaal. Wel zijn de onderhoudskosten van een kunstgrasveld vele malen lager. Daartegenover staat dat een kunstgrasveld na acht tot twaalf jaar aan vervanging toe is. Dan krijg je opnieuw te maken met hoge aanlegkosten, terwijl je met het hybride veld nog eens zo lang verder kunt.’

Stadion

Een tweede systeem dat Tarkett op de markt brengt, onder de naam PlayMaster, is van recenter datum. Dit is een kant-en-klaarversie die wordt uitgerold en dan meteen bespeelbaar is. Het gras wordt bij een kweker ingezaaid op een mat die is ingevuld met een laagje zand. Het geheel wordt opgerold en vervolgens op locatie weer uitgerold. Dit systeem is

vooral interessant voor stadions die buiten het voetbalseizoen worden gebruikt voor andere evenementen. ‘Die kunnen dan plaatsvinden tot kort voor een wedstrijd, omdat het veld snel kan worden gelegd en dan direct bespeelbaar is. Dus eventueel zelfs ook tijdens het seizoen. Een nadeel is dat deze variant moeilijk is te reinigen. In een op zichzelf wel haalbaar tweede en derde jaar zal de gebruikskwaliteit geleidelijk verminderen. Om die reden worden de velden in de praktijk elk jaar vervangen.’ Bij het meer reguliere systeem, GrassMaster, moet het ingezaaide gras op locatie opkomen. Daardoor kunnen in het stadion al eerder geen evenementen meer worden gehouden. Voor de Johan Cruijff ArenA ontwikkelde Tarkett op speciaal verzoek van Ajax een soort tussenform. Een duurzamere variant dan PlayMaster ‘want die levert jaarlijks een grote hoeveelheid afval op’. Maar toch een oplossing die vrijwel even veel ruimte biedt voor evenementen. ‘We laten de graszoden groeien op een kwekerij en rollen een volgroeide mat uit in het stadion. Die prikken we vervolgens in met vezels. Een diepte van 9 centimeter volstaat omdat de voorgekweekte zoden al relatief stabiel zijn. Na het inrikken is het veld direct bespeelbaar. De pakweg vier dagen die we nodig hebben voor het inrikken, zijn het kleine verschil in tijd die minder beschikbaar is voor evenementen, vergeleken met het PlayMaster-systeem.’

Anders dan op reguliere PlayMaster-velden worden in de Johan Cruijff ArenA ook de vezels jaarlijks vervangen. ‘Het verschil met PlayMaster is belangrijk vanwege de duurzaamheidsambities van de Amsterdammers: het enige echte afval zijn de vezels zelf en het kleine beetje

zand dat eraan hangt. De grond die vrijkomt is schoon; die gebruiken we opnieuw voor een volgende mat.’

Duurzaam

Hun lange levensduur en de relatief minimale hoeveelheid kunststof in het veld maken de reguliere hybride velden een duurzaam alternatief voor kunstgras, schetst hij. ‘Dat de helft van het aantal velden volstaat, maakt ze ook een duurzaam alternatief voor uitsluitend natuurlijk gras.’ De Fieldtopmaker, waarmee we de vezels inrikken, kunnen we bovendien aan het eind van de cyclus eveneens gebruiken om de vezels te verwijderen, zodat er niets in de grond blijft zitten.’

Dan zijn die vezels in principe rijp voor recycling, weet hij. In hoeverre het daarvan zal komen, is nog de vraag. ‘Recyclingbedrijven hebben een constante aanvoer nodig in voldoende hoeveelheden, zoals met kunstgras. Met de hybride vezels valt die slecht te bieden. Het is in wisselende aantallen af en toe een veld dat wordt opgeruimd en daar komt dan ook nog eens slechts een kleine hoeveelheid plastic vanaf. Om aan de hoeveelheid te komen van één kunstgrasveld heb je alle vezels van zo’n honderd GrassMaster-velden nodig. Tel daarbij op de moeilijke recyclingmarkt: door de lagere prijs van maagdelijk plastic valt de vraag tegen. Dat blijft zo of er moet ander beleid voor komen. Met kunstgrasrecycling lopen we als Nederland al voorop, maar wij zijn als land en ook als sector wereldwijd een relatief kleine speler.’

Afbreekbaar

Recycling kan overbodig worden met een nieuwe variant die Tarkett ontwikkelt en die volgens hem zelfs al bijna marktklaar is. Een van een natuurlijke grondstof die volledig afbreekbaar is. ‘Echt afbreekbaar, dus geen zogenaamd afbreekbaar plastic dat vervolgens blijft bestaan in de vorm van microplastics. Onder meer een stukje van het veld in de Johan Cruijff ArenA hebben we er al experimenteel mee ingeprikt. De bedoeling is van hetzelfde materiaal ook een honderd procent natuurlijke PlayMaster-versie te maken. Dan is er nog steeds een berg afval, maar die kan in zijn geheel op de composthoop.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!